

**Տ. ԶԱՔԱՐԻԱ ՍԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԲԱՂՈՒՄՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԳԱՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒՄ «ԿԱՐՄԻՐ ԿԻՐԱԿԻ»-ԻՆ
ՍԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ**

(25 ապրիլ, 2021 թ.)

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

«Տիրոջ աշխում պատվական է իր սրբերի մահը»
(Սաղմ. ՃԺԵ. 15):

Հաղթանակած Աստծու սիրելի՛ զավակներ,

Հայոց եկեղեցիներում շարունակում է թեւածել եւ տարածվել Տիրոջ հրաշափառ հարուստիան ուրախ ավետիսը՝ ջերմացնելով մեր սրտերն ու հոգիները, ապագայի հանդեպ հույս ներշնչելով եւ առավել ամրացնելով ամենքիս հավատի, հույսի եւ սիրո մեջ: Իսկ մենք՝ քրիստոնյաներս, Հինանց այս շրջանում շարունակում ենք մեկս մյուսին ողջունել «Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց» կենսատու խոսքերով՝ ի պատասխան լսելով «Օրհնեալ է յարութիւնն Քրիստոսի» գոտեպնդող արտահայտութիւնը:

Իսկապէս, հազար փառք հարուստիանդ, Տէ՛ր, որ ապրելու եւ արարելու ուժ ես տալիս՝ չծնկելու բազում դժվարութիւններ, խոչընդոտների առաջ եւ իմաստավորված վայելելու աստվածապարգեւ ժամանակը մեր ազգի համար դժվարին եւ անորոշ այս ժամանակահատվածում: Անհերքելի իրողութիւն է, որ ինչպէս դարեր առաջ Փրկչի հարուստիան իրականութիւնը եւ մահվան դեմ հաղթանակը զորացրեցին առաքյալներին ու առաջին քրիստոնյաներին, նույն ձեւով այսօր հարուստիան բարի լուրն այլակերպում է կյանքը եւ հիշեցնում, որ մենք՝ Քրիստոսի անհաղթ բանակի անդամներս, անպարտելի ենք եւ անկոտրում, քանզի հաղթանակած եւ հարուցյալ Տիրոջ զավակներն ենք: Իսկ այս հոգեւոր ապրումը մեզանից յուրաքանչյուրին պետք է մղի՝ անմիջապէս զարթնելու ներկա մղձավանջից եւ անորոշութիւնից, մեզանից վանելու ատելութիւնն ու թշնամութիւնը եւ միաբան սիրով, ամենայն

պատասխանատվությամբ, նվիրվածությամբ եւ համահայկական ներուժի ճիշտ գործածությամբ վերջապես ստեղծելու մեր սրտի Հայաստանը:

Այսօր ուղղադավան մեր Եկեղեցում Հինանց չորրորդ կիրակին է, որ անվանում ենք նաեւ «կարմիր»: Գունագեղ այս կիրակին ամենքիս նախ մտովի տանում է սրանից 106 տարի առաջ, երբ Օսմանյան կայսրությունում նույն այս օրերին սկսվեցին հայ մտավորականների տեղահանությունը, զանգվածային ձերբակալություններն ու սպանությունները: Եւ երեկ լուռության, ոգեկոչման եւ ինքնաանդադարձի օր էր աշխարհասփյուռ հայության համար, երբ ուխտավոր էինք Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրում՝ հայցելու մեր սուրբ նահատակների բարեխոսությունը Թորգոմի տան զավակների համար: Մեր հավերժության խորհրդանիշ Արարատ սրբազան լեռը նայում էր մեզ, իսկ մեր լուռ եւ մտախոհ հայացքն ուղղված էր Նուբարդին, ուր հանգչում են հայոց քաջերը: Նրանք հաղթեցին եւ իրենց հաղթանակով շտկեցին մեր մեջքը Հայոց ցեղասպանությունից տասնամյակներ անց: Հայր վերջապես ապրեց հաղթանակի իրական բերկրանքը, բայց ի՞նչ արեցինք մենք... Մեր բյուրավոր սուրբ նահատակների անմահ հիշատակի հանդեպ լավագույն պատասխանը պիտի լինեին եւ այսօր էլ պիտի լինեն հզոր, արդար եւ արժանապատիվ Հայաստանի ստեղծումն ու հայրենիքակենտրոն քաղաքականությունը, ուր ամեն հայ իրեն երջանիկ եւ արժեւորված կզգա: Ուստի չենք ընկճվում եւ ոչ էլ խուճապի մատնվում, ընդհակառակը՝ ուժերի գերլարումով շարունակում ենք ապրել ու ապրեցնել, քանզի այս կիրակիին տրված «կարմիր» մակդիրը նաեւ պաքարի եւ կյանքի խորհուրդն ունի:

Այո՛, բոլորիս կյանքը փոթորկված է, իսկ սրտերը՝ խոցված վերջին ամիսներին մեր սրբազան հայրենիքում տեղի ունեցած եւ այսօր էլ շարունակվող մտահոգիչ իրադարձությունների պատճառով: «Եթե»-ներն ու «ինչու»-ները կրծում են մեր հոգին եւ չեն թողնում փոքր-ինչ հանգստանալ, իսկ ամենօրյա տեղեկատվական հոսքերն էլ ավելի են շատերին խճճում եւ հեռացնում իրականությունից: Որքան էլ այս պահին դժվար է եւ տխուր, այնուամենայնիվ, իրավունք չունենք հուսահատվելու, անհուսություն տարածելու մեր շրջապատում, անխոհեմ քայլեր անելու եւ անգամ հայրենիքը լքելու մասին մտածելու: Որովհետեւ հենց այս իրականության մեջ է հայտնվում աշխարհին հաղթած մեր Տերը եւ կրկին հորդորում՝ մի՛ վախեցեք, Ես միշտ ձեզ հետ եմ: Իսկ որտեղ Տերն է, այնտեղ են հաղթանակը, հարության հույսն ու լույսը եւ լավատեսությունը: Մնում է, որ մեր

սրտերում ընդունենք Նրան, խոստովանենք Նրան՝ որպես Փրկչի, եւ մի օր Տիրոջ հետ հավիտենապես ապրելու հնարավորութիւն կունենանք:

Քրիստոնյայի կյանքը շարունակական եւ չընդհատվող պայքար է ընդդէմ մեղքի եւ չարի, որ սկսվում է մեր ծննդյան առաջին պահից եւ շարունակվում մինչեւ վերջին շունչը: Այդ պայքարը հեշտ կամ սովորական չէ, հաճախ այն անտեսանելի է եւ դաժան: Մեր հոգեւոր կյանքի սկիզբը Ս. Մկրտության խորհուրդն է, երբ սրբալույս մյուռոնով դրոշմվելով՝ ստանում ենք անհրաժեշտ զենքերն ու շնորհները՝ հանգցնելու «չարի բոլոր մխացող նետերը»: Այլ խոսքով՝ մեր առաջնային պարտականութիւններից է նաեւ պայքարել այլասերող, քանդող եւ ապականող երեւոյթների դէմ, որոնք փորձում են խաթարել հոգեւոր եւ հասարակական մեր կյանքը, շեղել մեզ Աստծուց եւ ազգային, հոգեւոր ու բարոյական արժեքներից: Քրիստոնյան չի կարող կրավորական կեցվածք դրսեւորել կամ անտարբեր լինել մեր շուրջը կատարվող բացասական երեւոյթների հանդէպ, այլ խորագիտութեամբ, լայնախոհութեամբ դրանց մասին պետք է բարձրաձայնի եւ ցույց տա հաղթահարելու ճանապարհները: Այս համառ պայքարում հաղթելու է մինչեւ վերջ համբերողը, չընկճվողը եւ Տիրոջ վրա հույս դնողը:

Հայկ Նահապետի եւ Կարմիր Վարդանի զավակներ, հիմա կյանքի այս հանգրվանում մեր պայքարը հայրենիքի ամբողջականութեան վերականգնման եւ անվտանգութեան, քրիստոնեական եւ ազգային ինքնութեան պահպանութեան, հայեցի կրթութեան եւ դաստիարակութեան ու վերջապէս հայ տեսակի գոյութեանականութեան համար է: Վստահաբար, Տիրոջ ողորմութեամբ լուսը բացվելու է, եւ խավարը չքանա, մեր մտքերը լուսավորվելու են, եւ մենք միասնաբար գտնելու ենք ճանապարհը՝ կորցրածը վերականգնելու եւ մեր երազած պետութեան մեջ ապրելու համար: Այնպէս որ, ընտրութիւնը կրկին մերն է. կարող ենք քայլել ավետարանական «նեղ եւ անձուկ» ճանապարհով, որ տանում է դեպի բաղձալի արքայութիւն եւ կյանք կամ ընտրել «լայն» դուռը, հրաժարվել պայքարից եւ կորստյան մատնվել: Ուստի միշտ սարքին եւ լիցքավորված պահենք մեր զենքերը, որպէսզի կարողանանք ճիշտ ժամանակին թիրախային եւ հուժկու հարված հասցնել:

Կարմիր գույնը խորհրդանշում է նաեւ Տիրոջ՝ հանուն մարդկութեան փրկութեան խաչի վրա հեղած քավարար արյունը, որ «մաքրում է մեզ ամեն մեղքից» (Ա. Հովհ. Ա. 7): Եւ ամեն անգամ՝ Ս. Պատարագի ժամանակ, ճաշակելով Տիրոջ մարմինն ու արյունը, ոչ միայն

մեղքերի թողություն ենք ստանում, այլեւ հարուստի հույս ունենում, կերպարանափոխվում եւ ապագայի հանդեպ լավատեսությամբ լցվում:

Այս գույնը խորհրդանշում է նաեւ բոլոր այն մարտիրոսներին եւ վկաներին, որոնք նահատակվեցին հանուն Քրիստոսի եւ ավետարանական ճշմարտությունների՝ առավել զորացնելով Քրիստոսի Եկեղեցին: Իրենց նահատակությամբ նրանք գործնականում ցույց տվեցին եւ ապացուցեցին Քրիստոսով ավետարանված փրկության ճշմարիտ լինելը՝ հավատքի եւ խիզախության կենդանի օրինակներ դառնալով հետագա քրիստոնյաների համար: Ուստի պատահական չէ, որ Բ. դարի մատենագիր Տերտուլիանոսն իրավամբ ասում է. «Նահատակների արյունը Եկեղեցու սերմն է»: Այս խոսքերն ամենեւին չափազանցություն չեն, այլ ճշմարիտ վկայություն, քանզի հենց նրանց շնորհիվ առավել ամրացան Եկեղեցու հիմքերը, եւ Քրիստոսի սիրո վարդապետությունը տարածվեց աշխարհով մեկ: Ուստի Դավիթ մարգարեն ասում է. «Տիրոջ աչքում արժեքավոր է Իր սրբերի մահը», քանզի նրանք իրենց մահով անմահացան, իսկ նրանց ապրած կյանքը դարձավ օրինակ կատարելության եւ քրիստոնեական առաքինությունների:

Թվում է, թե ժամանակները փոխվել են, բայց այսօր էլ շատերը նահատակվում են քրիստոնեական հավատքի համար: Այս կիրակին նահատակների օրինակով ասես մեզ հիշեցնում է արիության մասին եւ հորդորում կենդանի հավատ եւ դրանից բխած արժանի գործեր ունենալ: Գուցե այսօր մեզանից չի պահանջվում Ֆիզիկական նահատակություն, բայց կարիքն ունենք հոգեմտավոր արթնության եւ զգոնության, ինքնաքննության եւ միասնականության՝ հանուն սրբազան այս հողի պահպանման եւ շենացման եւ մեր ազգի վաղվա օրվան:

Թող Քրիստոս Աստված անսասան պահի ու պահպանի մեր հայրենիքը, Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին եւ աշխարհասփյուռ հայությանը, հարուստի հույսով պատի ամեն հայի, մխիթարի, գոտեպնդի եւ առավել զորացնի, իսկ մեր նահատակ սրբերը միշտ երկնքում բարեխոսեն մեզ համար Աստծու մոտ:

